

TRANSICIÓ ENERGÈTICA I TERRITORI: BOSCOS

Joan Rovira i Ciuró, joan.rovira@forestal.cat

70
Fanyys

CONSORCI FORESTAL DE CATALUNYA
donant valor al bosc

En que ens (pot) afecta(r) la transició energètica als propietaris forestals? Objectius nou model energètic

- EIX 1. Garantir el dret fonamental d'accés a l'energia i la defensa dels drets dels consumidors
- EIX 2. Garantir l'abastament energètic de Catalunya i **la qualitat i fiabilitat dels subministraments energètics**
- EIX 3. Assolir el **màxim nivell d'estalvi i eficiència energètica** en l'economia i societat catalana
- EIX 4. **Maximitzar la utilització de les fonts d'energia renovables, fonamentalment les autòctones**
- EIX 5. Fomentar la **recerca i la innovació** energètica com a vectors d'eficiència i de creació d'activitats empresarials
- EIX 6. Democratització de l'energia i participació de la societat en el nou model energètic
- EIX 7. Exercir les competències plenes en matèria d'energia per part de les institucions catalanes en el marc de la Unió Europea

PE Collet dels Feixos, Baix Camp

Curs treballadors forestals

BOSC

Explotació Agroforestal i terciaria Montpol - Lladurs

Potencial de la biomassa.
Aplicacions actuals i futures:
biogas, biocombustibles
avançats, ...

Preocupa el nou model d'ocupació del territori

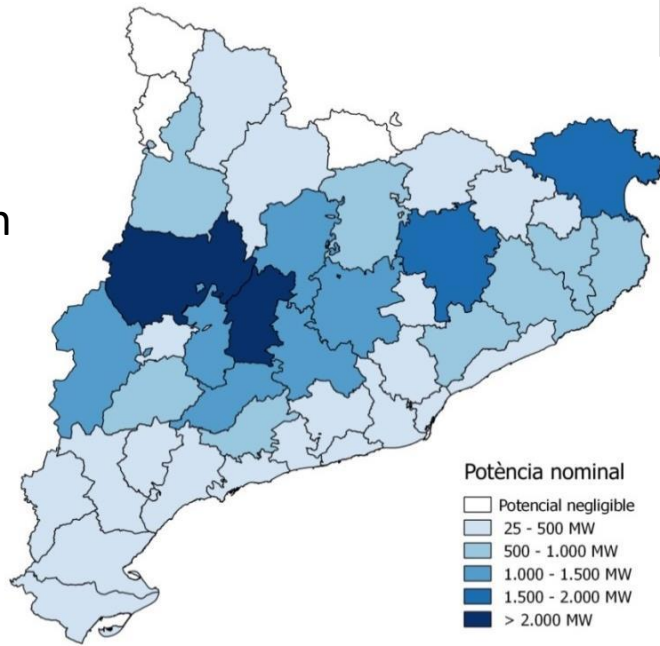
- No per les implicacions de la transició energètica “és una aposta agosarada que requereix UNA SIGNIFICATIVA OCUPACIÓ DEL TERRITORI”
 - ICAEN. Hz 2020 – 2050, energia eòlica i fotovoltaica
 - 750 km2 en superfície actualment no urbanitzada (2,3% de Catalunya)
- **El debat que va més enllà de la TRANSICIÓ ENERGÈTICA ... I parteix d'una visió excessivament urbanita ...Avantprojecte Llei de Territori**
 - Mancances en el tractament dels terrenys forestals i integració de les polítiques i instruments vinculats a la seva planificació, gestió i millora
 - Desequilibri entre drets i deures dels titulars de terrenys en espais oberts i la imposició d'un greuge comparatiu i d'una expropiació encoberta als titulars de infraestructures en el medi rural
 - Biaix a l'hora de valorar l'impacte positiu d'una ocupació dels espais oberts compatible amb la gestió i millora dels mateixos
 - Restriccions a la necessitat de promoure la dinamització i la diversificació econòmica de les zones rurals
 - Art. 58 proposta d'imposar un nou tribut i/o cost del 5% sobre inversions vinculades al canvi d'ús de terrenys i/o edificacions

El sector forestal s'ha posicionat en contra d'una visió del territori contrària al desenvolupament dels espais rurals

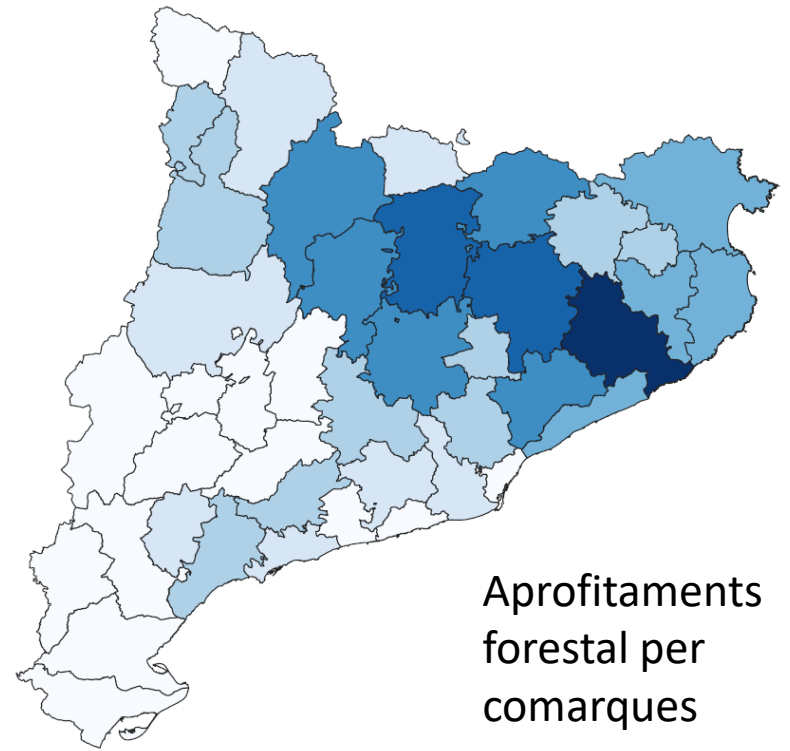
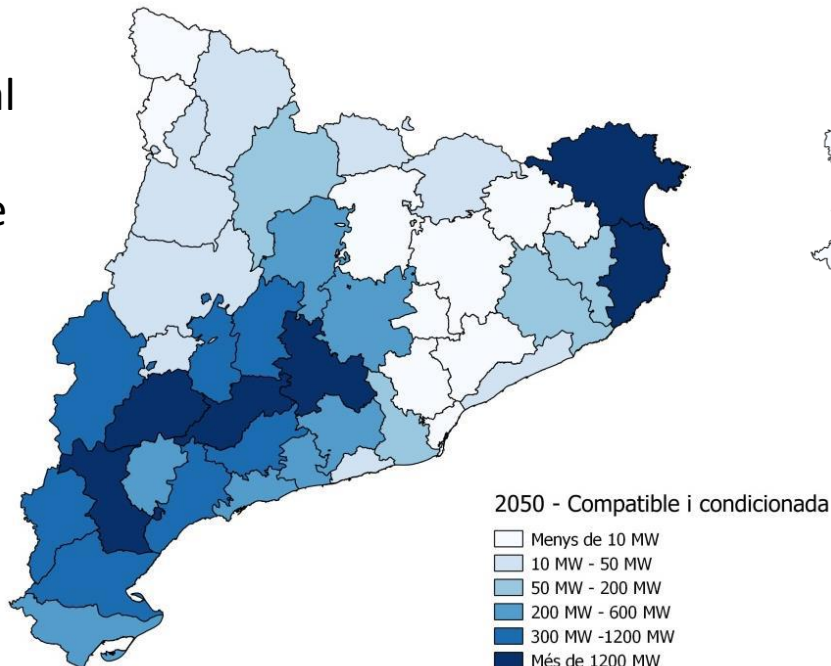
- L'article 47, que determina els Deures de les persones propietàries, indica clarament que els propietaris/ies estan obligats a costejar i, si s'escau, executar:
 - *b) Les infraestructures necessàries per a disposar dels serveis que requereixi l'ús a què es destinin, que han de tenir en compte la utilització preferent d'energies renovables autòctones. Quan aquestes infraestructures hagin de formar part del domini públic, també estan obligats a cedir-les a l'Administració competent juntament amb el sòl corresponent.*
- Apareix també com a novetat una prestació patrimonial (art. 58) que els propietaris del sòl hauran de pagar quan realitzin algunes d'aquestes obres de rehabilitació o nova implantació, o bé per edificar nous volums separats d'una edificació rural de recuperació incentivada per destinar-los a l'ús de turisme rural o hotelier, que consistirà en el 5% del cost d'execució de les obres autoritzades.
- Etc, etc.

Maximitzar renovables: solar i eòlica

Potencial
solar a gran
escala

Potencial
eòlica
terrestre

Maximitzar renovables: biomassa un potencial infra aprofitat

Font: elaboració pròpia a partir de dades d'EUROSTAT

La superfície forestal s'estabilitza però creix la quantitat de fusta al bosc (2,2 M mc/any)

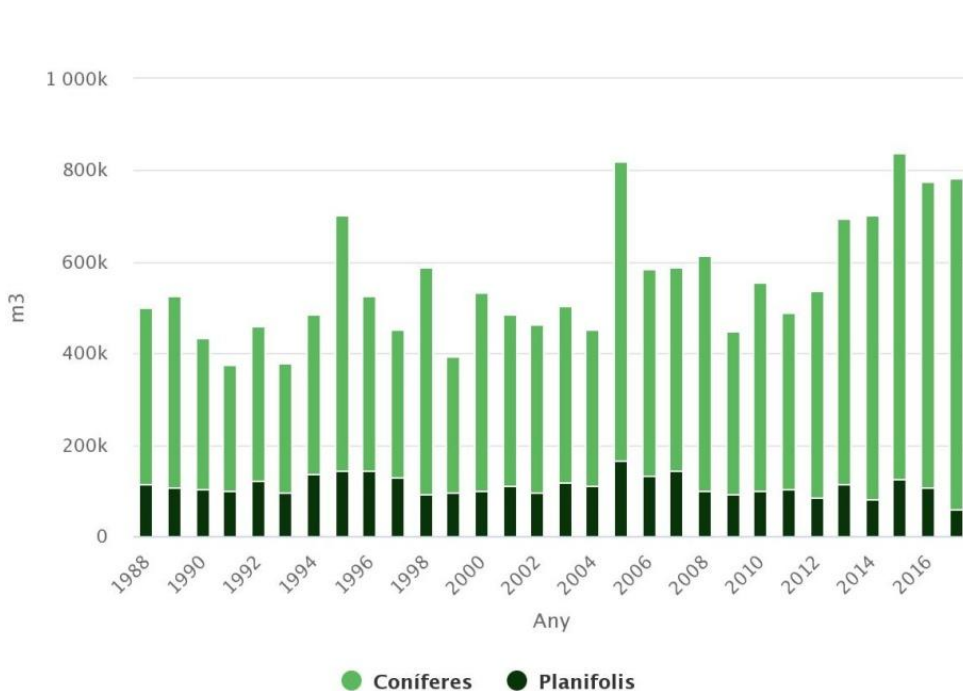
Us forestal	IFN1 (ha)	IFN2 (ha)	IFN3 (ha)	IFN4 (ha)
Arbrat dens (>20% F.c.c)		1.265.201,00	1.509.317,00	1.509.785,00
Arbrat clar (10% - 19% F.c.c)		128.873,00	62.085,00	60.284,00
Arbrat temporalment sense coberta			53.754,00	14.012,00
Total arbrat	1.164.200,00	1.394.074,00	1.625.156,00	1.584.082,00
Desarborat amb arbrat dispers			8.936,00	88.070,00
Desarborat			296.390,00	329.677,00
Total desarborat (<10% F.c.c)	683.533,00	461.870,00	305.326,00	417.747,00
Total forestal	1.847.733,00	1.855.944,00	1.930.482,00	2.001.828,00

5 / EXISTENCIES

Inventari	Volum amb escorça (m ³)	Increment	Interval (anys)	Increment anual (m ³)
IFN1 (1970)	52.726.384	-	-	-
IFN2 (1989-1990)	80.005.408	34,10%	20	1.363.951
IFN3 (2000-2001)	118.117.666	32,27%	10	3.811.226
IFN4 (2013-2016)	151.492.338	22,03%	15	2.224.978

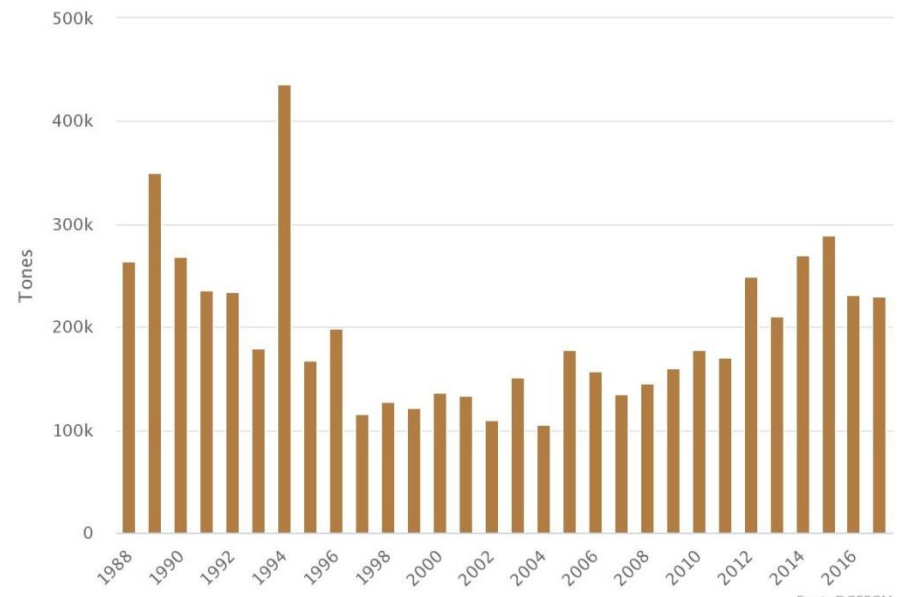
Font: <http://www.observatoriforestal.cat/>

Aprofitem menys del 30% del creixement del bosc

Aprofitaments de fusta

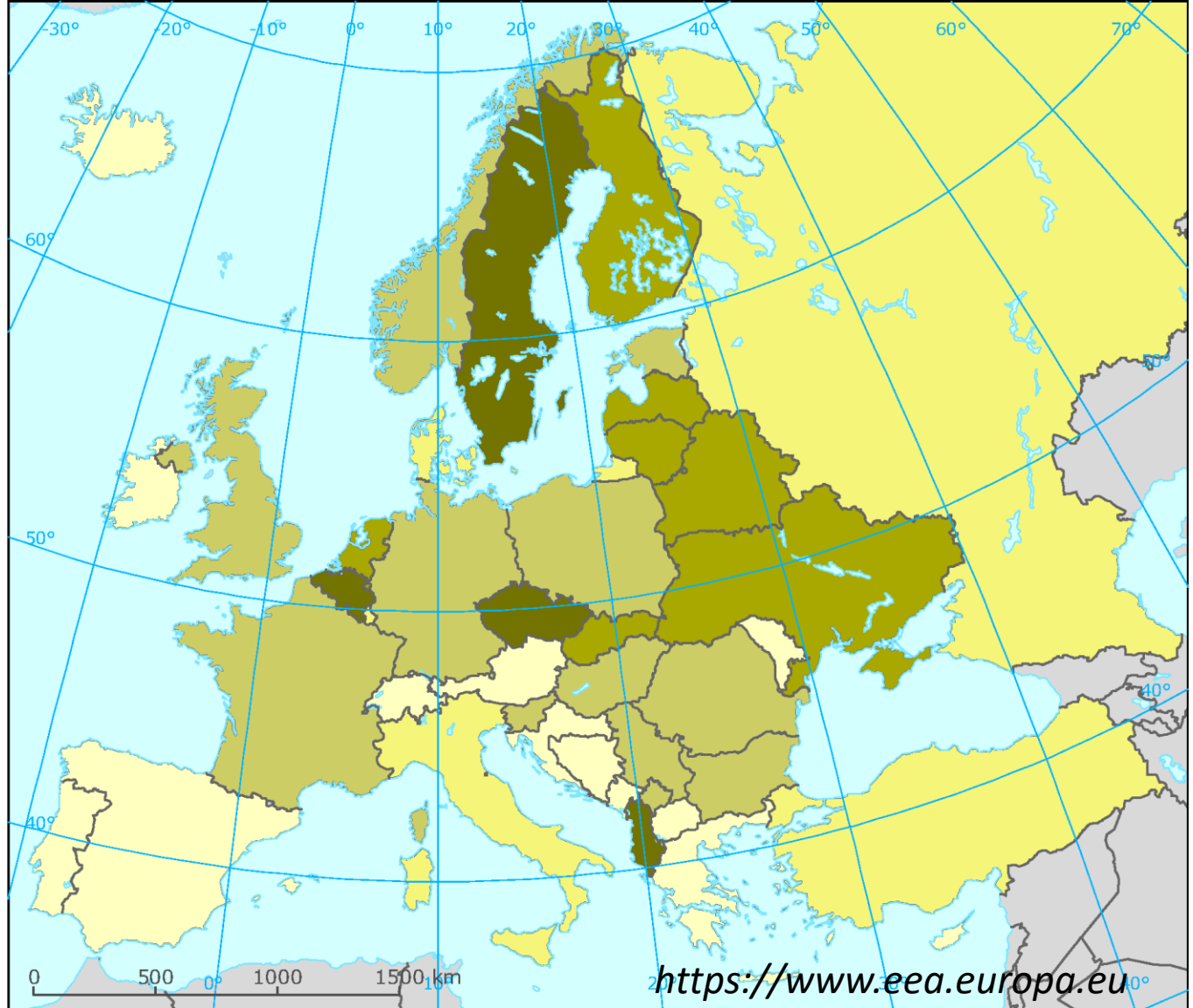
Font: <http://www.observatoriforestal.cat/>

Aprofitaments de llenyes

La primera infraestructura del país en estat d'abandonament i infravalorada

- No podem aplicar l'anàlisi econòmic tradicional
 - Baixa rentabilitat i costos de gestió alts (relleu, manca de xarxa viària)
 - Llarg plaç de l'activitat (generació vista)
 - Alt risc (incendis, catàstrofes naturals, plagues, ...)
 - Majoria indústries de transformació centrades en productes de poc valor afegit
- 20% del creixement s'aprofita (vs 60% mitja UE)
 - De font d'energia a magatzem d'energia > increment risc GIF
- Sols el 10% del consum anual de la indústria de segona transformació prové dels boscos catalans
- Caracter MULTIFUNCIONAL de l'activitat > EXTERNALITATS POSITIVES > el bosc una infraestructura clau pel medi ambient i pel benestar de les persones
- ...

Utilisation rate (annual fellings expressed as a percentage of the annual increment) in 2005

 < 20

 40-60

 > 80

 20-40

 60-80

 Not reported

Gestionar i aprofitar el bosc passa per **internalitzar TOTS ELS beneficis**

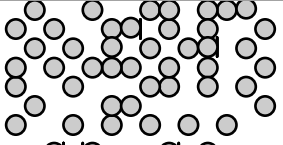
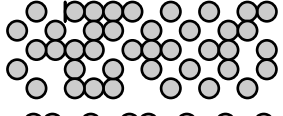
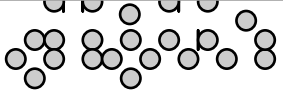
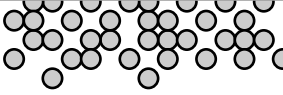
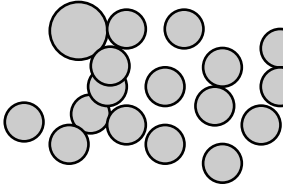
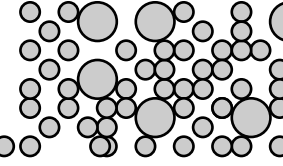
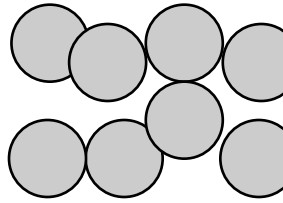
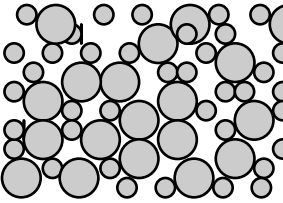
Els boscos, quan s'abandonen, es tornen **més vulnerables** degut clima i als riscos naturals associats

És necessari **gestionar-los**

Gestió Forestal Sostenible: base per la conservació del territori i creació valor

amb aclarides		sense aclarides	
10 anys			
	2.600 peus/ha 10 cm de Dn		2.600 peus/ha 10 cm de Dn
			
35 anys			
	900 peus/ha 25 cm de Dn		2.200 peus/ha 14 cm de Dn
50 anys			
	300 peus/ha 40 cm de Dn		1.800 peus/ha 19 cm de Dn

Important a tenir en compte ...

1. **75% de la superfície forestal es de titularitat privada** (uns 200.000 propietaris)
2. Pla General de Política Forestal 2014 – 2024
 - Al fil de l'Estratègia 2020 de la UE , aposta per la bioeconomia
 - Preveu doblar la taxa d'autoabastiment mercat català
3. Estratègia per promoure l'aprofitament energètic de la biomassa forestal i agrícola 2014-2020
 - Preveu **multiplicar per 2,5 el consum de biomassa**
4. Som una referència pel que fa a l'agilitat i col·laboració entre administració forestal (CPF) i sector productiu
5. Els boscos **absorbeixen 10% de les nostres emissions**, el 13% a nivell UE amb potencial per incrementar-se fins el 22% (EFI) ...
6. ... Són **la base de la política de conservació de la biodiversitat**: 80% de la XN 2000, una xarxa que ocupa aprox 1/3 del país

Catalunya, un exemple de com la col·laboració públic privada pot marcar diferència

La primera autonomia amb % de superfície forestal planificada sota les directrius internacionals de gestió sostenible. *Font: MAPAMA*

Comunidad Autónoma	Superficie privada ordenada (ha)	% Superficie ordenada respecto superficie privada	Superficie pública ordenada (ha)	% Superficie ordenada respecto superficie pública
ANDALUCIA	584.494	18,14%	588.679	50,30%
ARAGÓN		0,00%	70.431	6,73%
CANARIAS (2009)	650	0,14%	1.000	0,91%
CANTABRIA			11.019	25,59%
CASTILLA LA MANCHA	110.326	4,02%	178.688	21,78%
CASTILLA Y LEÓN	113.574	3,67%	651.023	37,98%
CATALUÑA	432.349	29,11%	319.968	71,86%
COMUNIDAD DE MADRID	21.814	7,00%	54.227	49,97%
COMUNIDAD FORAL DE NAVARRA	10.146	6,31%	291.916	67,32%
COMUNIDAD VALENCIANA (Solo Cas	920	0,11%		0,00%
EXTREMADURA	21.914	0,86%	74.623	40,61%
GALICIA	173.475	8,67%	19.038	62,97%
ISLAS BALEARES *		0,00%	4.343	33,17%
LA RIOJA		0,00%	79.594	39,84%
PAÍS VASCO (2011)	10.970	4,08%	25.103	11,08%
PRINCIPADO DE ASTURIAS (2009)			1.774	0,59%
REGIÓN DE MURCIA		0,00%	37.734	25,36%
ESPAÑA	1.480.631	7,34%	2.409.159	32,57%

*: En Baleares se desconoce, y por defecto se ha asignado todo a público
(2009 y 2011) Mismos datos que en 2009 y 2011 al no haber obtenido actualizaciones de las CC.AA.

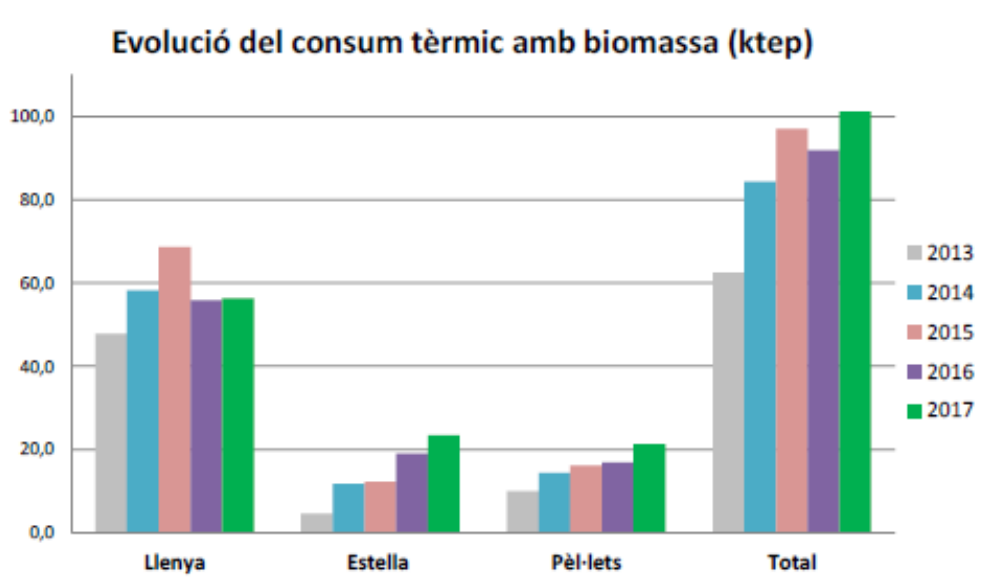

Perxada tallada arreu

Embornal de CO2

El mercat de la bioenergia s'ha consolidat però queda molt potencial per recórrer

Indicador	2013	2014	2015	2016	2017	Δ anual 2017	Objectiu 2020
Consum de biomassa forestal per a usos tèrmics (ktones/any)	240	319,4	369,3	341,9	370,4	8,3%	600
Consum de biomassa forestal per a usos tèrmics (ktep/any)	62,4	84,3	97,1	91,8	101,1	10,1%	172,8
Reducció d'emissió GEH (tones/any CO2) respecte el 2013	-	53.451	84.600	71.865	94.630	-	270.000
Superfície forestal gestionada (ha/any)	10.000	13.000	15.189	14.200	15.450	8,8%	25.000

Font: ESTRATÈGIA PER PROMOURE L'APROFITAMENT ENERGÈTIC DE LA BIOMASSA FORESTAL I AGRÍCOLA. Generalitat de Catalunya, Balanç 2017

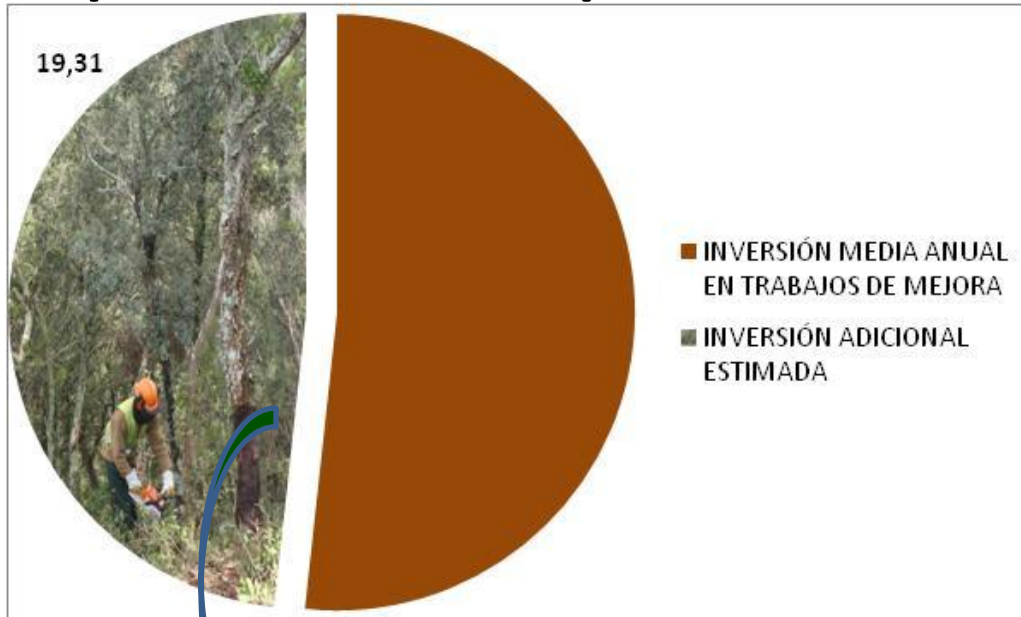
Tot i així encara hi ha temes bàsics a resoldre

1. Infra finançament de la política forestal, incompliment previsions PGPF, per darrere en les previsions de l'Estratègia de la Biomassa
2. La bionergia creix però forta dependència de les exportacions
3. Embalatge el 80% del consum de la fusta de serra ... proximitat als mercats de BCN i Tarragona
4. Fusta per la construcció encara un miratge (manca economies d'escala)
5. El suro marca la diferència entre els productes forestals no fusters (PFNF)... resta de productes no fusters un potencial oblidat (manca de regulació!)

Per avançar el sector aposta per incentius fiscals ...

- Incentiu potencial vinculat a la bonificació
 - Consorci Forestal estima que doblaria la inversió privada en GFS
 - Estímul a la inversió i a la creació de llocs de treball en l'àmbit rural
- Resultat positiu per l'erari públic
 - Per recaptació IRPF i seguretat social
 - Impostos al resultat de l'activitat
- Pendent d'estimació
 - Ingressos y beneficis indirectes (IVA, llocs de treball indirectes, ...)
 - Estalvi despesa pública en: prevenció d'incendis, millora captació CO₂, recuperació de zones degradades, etc.
 - Altres: increment segrest carboni, millora de la biodiversitat, ...

Bonificació fiscal del 30% suposaria una aposta clara per la bioeconomia forestal

	en M €
Inversión pública media (últimos 10 años, incluye recuperación montes de desastres naturales)	9,88
INVERSIÓN MEDIA ANUAL EN TRABAJOS DE MEJORA	20,69
INVERSIÓN ADICIONAL ESTIMADA	19,31
INVERSIÓN MEDIA ANUAL EN TRABAJOS DE MEJORA	40,00 €
BONIFICACIÓN FISCAL	30%
COSTE BONIFICACIÓN FISCAL (sobre inversión total - ayudas)	9,04
PUESTOS DE TRABAJO ACTUALES	742
ESTIMACIÓN NUEVOS PUESTOS DE TRABAJO	691
CONTRIBUCIÓN MEDIA A LAS ARCAS PÚBLICAS (IRPF + SegSocial)	7.337,85 €
COSTE MENSUAL PRESTACIÓN DESEMPLEO	937,70 €
CONTRIBUCIÓN HACIENDA Y SEG SOCIAL	5,07
AHORRO COSTE ANUAL POR PRESTACIONES DE PARO	7,77
TOTAL INGRESOS + AHORRO ERARIO PÚBLICO	12,84
BALANCE ESTIMADO (en M€)	3,81

Conclusions

1. El bosc i els espais forestals són un recurs fonamental per la transició energètica
2. No tant sols per la seva importància en tant que font d'energia sinó també com a infraestructura territorial
3. Des de la perspectiva de la propietat forestal això pot ser una oportunitat
4. La visió desfasada i urbanita del model d'ocupació del territori és un entrebanc
5. Una fiscalitat incentivadora és fonamental per la dinamització i custòdia dels espais forestals